

Geef instructie, monitor en ondersteun waar en wanneer nodig

Kijkwijzer

Gebruik deze kijkwijzer om je eigen onderwijspraktijk te analyseren of te verbeteren. Duid aan welke elementen je al toepast en waar je meer aandacht aan wil geven. Niet elk punt hoeft in één les aan bod te komen.

Observatie of actie

Ik geef instructie en ondersteuning vóór het lezen

- Ik benoem expliciet het leesdoel en maak duidelijk waarom de tekst gelezen wordt.
- Ik activeer de voorkennis van de leerders en sluit aan bij hun ervaringen.
- Ik geef expliciete uitleg over leesstrategieën en bespreek wat de strategie inhoudt, wanneer je die gebruikt en hoe je die toepast.
- Ik stimuleer leerders om leesstrategieën steeds zelfstandiger te gebruiken.
- Ik modelleer strategiegebruik als docent.
- Ik verken samen met de leerders sleutelwoorden en kernbegrippen uit de tekst.
- Ik bespreek verwachtingen bij de tekst, bijvoorbeeld het onderwerp, het genre en de mogelijke inhoud.
- Ik bied houvast door de leesactiviteit duidelijk te structureren.

Ik geef instructie en ondersteuning tijdens het lezen

- Ik modelleer leesstrategieën expliciet, zoals voorspellen, vragen stellen en samenvatten.
- Ik laat leerders strategieën eerst samen toepassen voordat zij ze zelfstandig gebruiken.
- Ik denk hardop tijdens het lezen om mijn leesproces en mijn manier van betekenis geven zichtbaar te maken.
- Ik begeleid leerders bij het toepassen van strategieën op de tekst.
- Ik stimuleer samen lezen en laat leerders hun begrip met elkaar bespreken.
- Ik combineer verschillende strategieën en bied ze niet alleen afzonderlijk aan.
- Ik modelleer hoe ik omga met een onbekend woord in de tekst.
- Ik besteed aandacht aan woordbetekenissen in de context en laat leerders betekenissen afleiden uit de tekst.
- Ik leer leerders hulpbronnen in te zetten wanneer dat nodig is, zoals een woordenboek, afbeeldingen of digitale hulpmiddelen.

Ik geef instructie en ondersteuning na het lezen

- Ik laat leerders reflecteren op de inhoud van de tekst en op wat zij geleerd hebben.
- Ik bespreek samen met de leerders of het leesdoel is bereikt.
- Ik laat leerders verbanden leggen tussen de tekst en hun voorkennis, ervaringen en leefwereld.
- Ik stimuleer gesprekken over de betekenis en interpretatie van de tekst.
- Ik gebruik leesactiviteiten om bewust leesgedrag te ontwikkelen.
- Ik laat leerders nadenken over woordvormen en woorddelen die kunnen helpen om de betekenis van een woord te begrijpen.
- Ik besteed aandacht aan betekenis- en nuanceverschillen tussen woorden en aan de functie van woorden (bijvoorbeeld “spreken, sprak, gesproken”).
- Ik bied begeleide oefening aan en draag de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren geleidelijk over aan de leerders.

Ik monitor en ondersteun het leesproces

- Ik volg de leesontwikkeling van NVT-leerders systematisch.
- Ik heb tijdens het lezen aandacht voor tekstbegrip, taalgebruik, strategiegebruik en leesmotivatie.
- Ik stel gerichte vragen om zichtbaar te maken hoe leerders de tekst begrijpen en welke strategieën ze gebruiken.
- Ik speel tijdig in op individuele ondersteuningsbehoeften.
- Ik stem mijn instructie en ondersteuning af op de voortgang en behoeften van de leerders.
- Ik controleer regelmatig of leerders de instructie begrijpen en zelfstandig kunnen toepassen.

Ik geef effectieve feedback op leesvaardigheid

- Ik geef tijdens het leesproces gerichte, formatieve feedback.
- Ik benoem concreet wat goed gaat en wat de leerder nog kan verbeteren.
- Ik help leerders hun strategiegebruik te evalueren en waar nodig bij te sturen.
- Ik geef na afronding van de leesactiviteit summatieve feedback.
- Ik gebruik feedback om samen met de leerders de leerdoelen te evalueren en vervolgstappen te bepalen.

Ik differentieer mijn instructie en ondersteuning

- Ik stem instructie af op verschillen in beheersingsniveau.
- Ik houd rekening met de interesses, voorkennis en ervaringen van leerders.
- Ik speel in op verschillende leerprofielen.
- Ik differentieer waar nodig in inhoud, proces, product en leeromgeving.
- Ik bied iedere leerder passende ondersteuning binnen een gezamenlijke leercontext.